

Totes les anàlisis que s'han fet al tram final del Llobregat

Una claveguera a la vista de tothom

El tram final del Llobregat actua, de fet, com una claveguera. Tot i això, no hi ha anàlisis oficials que ho demostrin. Les úniques dades que ho fan palès són les anàlisis puntuals del Grup Ecologista de Bellvitge, que detallem en el següent reportatge.

Tothom sap, a Barcelona, que el riu Llobregat, sobretot al tram de la desembocadura, és una claveguera a cel obert. Tothom ho sap i, a més, no sembla que preocupi gaire, perquè s'ha fet d'habitual al llarg del temps. La gent ho ha assumit fins a tal extrem que ho admet amb indiferència, com una cosa irremeiable. Totes les fonts consultades per aquest setmanari, davant de l'esment de la contaminació d'aquest tram del riu, han declarat que "això és una cosa evident". I és evident perquè a diari, i molt més els caps de setmana, milers i milers d'automobilistes creuen el Llobregat per l'autovia de Castelldefels, i el tram de llera del riu que es veu des de l'autovia presenta un aspecte espès, amarronat i escumós, i sovint fa mala olor. En altres paraules –i no és cap grolleria, com veurem–, tothom sap que pel tram final del Llobregat en comptes d'aigua hi llisca porqueria.

Però a pesar de l'"evidència", ara com ara no hi ha cap estudi oficial que constati aquest fet. Ni per part de la Generalitat de Catalunya, ni de l'ajuntament del Prat de Llobregat –municipi que es troba a la riba sud del riu, a la desembocadura–, ni de cap altra institució. És més, segons fonts de l'ajuntament del Prat, no hi ha constància que des de Sant Joan Despí –localitat on hi ha la potabilitzadora d'aigua del Llobregat– es faci cap mena d'anàlisi periòdic per controlar la contaminació del riu.

El Llobregat naix a Castellar de n'Hug, al Berguedà, travessa el Bages i el Baix Llobregat i desemboca just entre Barcelona i el Prat. A l'altura de Sant Joan Despí hi ha la planta potabilitzadora, que recull i saneja l'aigua del riu per a proveir Barcelona i part del seu cinturó metropolità; aigua que es destina al consum humà i industrial. Per tant, des de Sant Joan Despí, el cabal del Llobregat es fa pobre, pobríssim, i les nombroses indústries que hi ha a les ribes hi aboquen els seus residus. Com que hi ha més volum de residus in-

dustrials que d'aigua, el riu, a partir del Sant Joan Despí, adquireix la seva característica coloració, olor i consistència. Si no hi ha cap mena de control sobre aquests abocaments és perquè el Llobregat no ha de sofrir cap altre procés de depuració fins que arriba al mar. Així, les empreses sancionades per abocar residus industrials al Llobregat estan situades des de Sant Joan Despí cap al nord, perquè els seus residus han de ser depurats pel col·lector d'aquesta població.

L'única anàlisi de l'aigua de la desembocadura del Llobregat l'ha realitzada el Grup Ecologista de Bellvitge. Es tracta de la recollida de dotze mostres de líquid a diversos punts de totes dues ribes del riu, que posteriorment han estat analitzades pel laboratori de salut pública de l'ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. Aquesta anàlisi, que data de 1986, no ha vist mai la llum pública, encara que sigui l'únic que obra en poder del laboratori municipal del Prat.

Això resulta encara més incompreensible si tenim present que l'ajuntament del Prat s'ha negat a facilitar l'anàlisi a EL TEMPS, com també la resta de documentació que el laboratori municipal té sobre l'aigua del riu. I molt més si pensem que aquesta documentació –anàlisi a part– només consta de dues cartes. Una, de la regidoria de Sanitat de l'ajuntament del Prat del juny de 1990 adreçada a Lluís Berga, director general de la Junta d'Aigües de la Generalitat de Catalunya, en la qual es demanen tots els informes respecte a la qualitat de l'aigua del riu al seu pas pel Prat.

I la segona, que és la resposta a aquesta sol·licitud, l'adreça un mes més tard d'Enric Díaz, cap de Servei de la Junta d'Aigües a l'alcalde del Prat, Lluís Tejedor. En aquesta carta, la Junta d'Aigües tramet tots els anàlisis realitzats de l'aigua del Llobregat, que arriben només fins a Sant Joan Despí. Per tant, doncs, resulta obvi el desinterès de la Junta d'Aigües cap al

cabal del Llobregat una volta que el seu curs ha sobrepassat la depuradora de Sant Joan Despí.

Segons fonts de l'ajuntament del Prat, això s'explica pel fet que el Llobregat té pendent el desviament de la seva desembocadura (vegeu EL TEMPS, núm. 387). Un cop que el desviament sigui una realitat, es preveu construir-hi al seu costat una depuradora d'aigües residuals de 50 hectàrees. Però fins aleshores el Llobregat, en el seu tram final, continuarà sent un dels rius més contaminats del món.

L'anàlisi duta a terme pel Grup Ecologista de Bellvitge a què feiem referència dona uns resultats que posen la pell de gallina. I això encara que no fa més refermar l'evidència d'allò de la "claveguera a cel obert". Abans de passar a detallar-los, però, cal de fer constar que perquè un anàlisi d'aquesta mena tingui una validesa científica absoluta, hauria d'haver estat efectuada d'una manera periòdica, cosa que no ha estat possible per unes òbvies raons pressupostàries.

Segons l'informe del laboratori de salut pública de l'ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat –on es van analitzar les mostres–, l'aigua del Llobregat, pel que fa a l'apartat microbiològic, presenta "recomptes elevats de coliformes i coliformes fecals. La presència d'estreptococs fecals és quantitativament inferior. La relació CE:EF > 1 suggereix un origen humà de la contaminació microbiològica".

Per comprendre això s'ha de tenir present que els coliformes totals i fecals i els estreptococs fecals són els grups de microorganismes que la legislació internacional utilitza com a paràmetres per determinar el grau de presència d'aigües residuals urbanes (*aigües negres*). En aquest cas, per la seva elevada concentració al tram final del Llobregat, s'ha d'entendre que les *aigües negres* de diverses poblacions del Baix Llobregat van a parar directament al riu, sense cap mena de tractament. És a dir, que el Llobregat ac-

ANÀLISI DE L'AIGUA DEL TRAM FINAL DEL LLOBREGAT

SUBSTÀNCIES QUE NO SOBREPASSEN ELS LÍMITS PERMESOS

CLOR
PH
AMONÍAC
FERRO
PLOM
COURE
CROM VI
MANGANÈS

SUBSTÀNCIES QUE SOBREPASSEN ELS LÍMITS PERMESOS

MATERIA ORGÀNICA
RESIDU SEC A 110 °C
COLIFORMES FECALS
ESTREPTOCOCS FECALS
COLIFORMES
MERCURI
NITRITS
CADMI

DOMÈNEC ÒRRIT

tua, de fet, com una perfecta claveguera.

Un altre dels aspectes més escandalosos que posa de manifest aquesta anàlisi és la presència de matèria orgànica al Llobregat, que supera 40 vegades els límits permesos per les normes de la Comunitat Econòmica Europea (CEE). La matèria orgànica engloba diversos compostos d'aquesta naturalesa, com pesticides, hidrocarburs, fenols, detergents, etc.

Els nitrats, segons les mostres, també sobrepassen les normes de la CEE; en concret, sis vegades. Els nitrats són una anella intermèdia en la degradació de la matèria orgànica. Si tenim en compte l'abundància d'aquesta última, la seva presència resulta del tot lògica.

Igualment resulta escandalós que en alguna de les mostres se superin els límits de cadmi permesos per la legislació europea. Aquest metall, extremadament tòxic –i per tant, perillós–, indica l'existència d'abocaments industrials. El mateix cas del cadmi es pot aplicar al mercuri, que també sobrepassa els límits legals.

El Grup Ecologista de Bellvitge va repetir les anàlisis un any després, el 1987, i els resultats no van ser gaire diferents dels obtinguts el 1986. Aquesta vegada les mostres van ser estudiades pel servei del Medi Ambient de la Diputació de Barcelona. El breu informe del tècnic de la Diputació feia: "En general els resultats corresponen a les aigües típiques del tram final del Llobregat, amb conductivitats molt altes a causa de la forta salinització (continguts elevats de clorurs) i contaminades per matèria orgànica d'origen urbà i agrícola".

Evidentment, si aquestes anàlisis s'han realitzat amb mostres preses al tram final del Llobregat, és de lògica que l'aigua de les platges que voregen la desembocadura del riu presenti un grau de contaminació semblant. Respecte a això, contràriament, sí que hi ha anàlisis oficials i periòdiques. I aquestes refermen, essencialment, les dades anteriors.

Segons el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, les

aigües de la desembocadura del Llobregat "tenen unes característiques microbiològiques molt semblants a les de les aigües residuals urbanes". Aquesta afirmació, recollida en el programa de Qualitat Ambiental del Litoral Català (1991), també considera el fet que la principal font de contaminació microbiana de les aigües del litoral són les aportacions fluvials. I igualment assenyalava que la desembocadura del Llobregat és el lloc del Principat on es troba la màxima concentració dels microorganismes que indiquen la contaminació fecal. Les dades del programa de Qualitat Ambiental del Litoral Català s'obtenen del control periòdic de les aigües de la costa catalana i els resultats resulten, per tant, d'una fiabilitat absoluta.

I cal afegir-hi, a més, un altra llastimosa circumstància: mentre s'espera el desviament del tram final del Llobregat, el municipi del Prat (gairebé 70.000 habitants) aboca les seves *aigües negres* al mar, a prop de la desembocadura del riu.

Eduard Company